

Działanie 6.8 Edukacja przedszkolna

Nabór nr: FEPZ.06.08-IP.01-001/26

1. **Czy jednostka samorządu terytorialnego może aplikować o środki dla swojej jednostki oświatowej, którą jest przedszkole? Czy przedszkole samo musi wystąpić o środki?**

Odpowiedź: Jeżeli mowa o przedszkolu, które jest jednostką organizacyjną JST nie posiadającą osobowości prawnej, to w ramach przedmiotowego naboru nie może samodzielnie złożyć wniosku o dofinansowanie. Wniosek będzie musiała złożyć JST, a przedszkole może być w takim wypadku realizatorem projektu.

2. **Czy osoba fizyczna prowadząca niepubliczną placówkę oświatową może składać wniosek? Mówimy o podmiocie bez działalności gospodarczej.**

Odpowiedź: **Osoba fizyczna prowadząca niepubliczną placówkę oświatową może być wnioskodawcą w ramach przedmiotowego naboru**, o ile prowadzi działalność oświatową na podstawie właściwych przepisów prawa.

Zgodnie z zapisami regulaminu wyboru projektów (pkt 2.2.1) o dofinansowanie mogą ubiegać się m.in.:

- wszystkie formy prawne podmiotów gospodarki narodowej zgodnie z klasyfikacją form prawnych określoną w przepisach dotyczących prowadzenia krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON),
- **osoby fizyczne prowadzące działalność oświatową na podstawie przepisów odrębnych.**

W związku z powyższym **brak prowadzenia działalności gospodarczej nie wyklucza możliwości ubiegania się o dofinansowanie**, jeżeli osoba fizyczna prowadzi niepubliczną placówkę oświatową zgodnie z przepisami ustawy **Prawo oświatowe** i jest jej organem prowadzącym.

Jednocześnie wnioskodawca musi spełniać wszystkie pozostałe warunki określone w regulaminie naboru oraz w przepisach dotyczących realizacji projektów finansowanych ze środków EFS+.

3. **Czy 12-miesięczny limit dotyczy wyłącznie finansowania zajęć dodatkowych i bieżącej działalności (np. wynagrodzeń nauczycieli prowadzących zajęcia, materiałów użytkowych, wsparcia specjalistycznego), natomiast inne komponenty projektu (np. szkolenia kadry, studia podyplomowe dla kadry placówki) mogą być realizowane**

w okresie dłuższym niż 12 miesięcy? Czy dopuszczalne jest zaplanowanie projektu o łącznym okresie realizacji przekraczającym 12 miesięcy (np. 14–18 miesięcy), przy założeniu, że same zajęcia dodatkowe oraz finansowanie bieżącej działalności przedszkola będą realizowane wyłącznie przez maksymalnie 12 miesięcy?

Odpowiedź: Zgodnie z pkt 5.3.3.3 Regulaminu wyboru projektów, okres finansowania działań w ramach realizacji projektu **w zakresie zajęć dodatkowych oraz bieżącej działalności ośrodka wychowania przedszkolnego nie może przekraczać 12 miesięcy.**

Powyższy limit odnosi się wyłącznie do finansowania działań stanowiących **bieżącą działalność placówki oraz zajęć dodatkowych realizowanych bezpośrednio z dziećmi**, takich jak np.:

- wynagrodzenia nauczycieli lub specjalistów prowadzących zajęcia,
- koszty materiałów zużywalnych wykorzystywanych podczas zajęć,
- inne koszty bezpośrednio związane z realizacją zajęć z dziećmi.

Jednocześnie **zapis ten nie ogranicza całkowitego okresu realizacji projektu**, który może być dłuższy niż 12 miesięcy, o ile wynika to z logiki projektu oraz zaplanowanych działań.

W związku z powyższym dopuszczalne jest zaplanowanie projektu o łącznym okresie realizacji **przekraczającym 12 miesięcy**, np. 14–18 miesięcy, pod warunkiem że:

- finansowanie zajęć dodatkowych oraz bieżącej działalności ośrodka wychowania przedszkolnego będzie realizowane **nie dłużej niż przez 12 miesięcy**,
- pozostałe działania projektowe (np. **szkolenia kadry, studia podyplomowe, działania przygotowawcze lub podsumowujące**) będą realizowane poza tym okresem lub równoległe, jednak bez przekroczenia wskazanego limitu finansowania zajęć i bieżącej działalności placówki.

Wnioskodawca powinien odpowiednio odzwierciedlić powyższe założenia w **harmonogramie projektu oraz w opisie zadań we wniosku o dofinansowanie.**

4. Czy w ramach doposażenia placówki (dostosowanie do jej potrzeb) możliwy jest zakup placu zabaw?

Odpowiedź: Co do zasady **zakup elementów placu zabaw może być kwalifikowalny**, o ile spełnione są warunki określone w regulaminie naboru oraz Wytocznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027.

Należy jednak wskazać, że **wydatki tego typu będą stanowiły cross-financing**, w związku z czym muszą zostać uwzględnione w limicie cross-finansingu określonym w dokumentacji naboru.

Jednocześnie należy pamiętać, że zgodnie z regulaminem wyboru projektów **doposażenie placówki nie może stanowić jedyne ani głównego celu projektu**, a jego zakup powinien:

- wynikać z **przeprowadzonej diagnozy potrzeb**,
- być **niezbędny do realizacji działań projektowych oraz osiągnięcia celów projektu**.

5. Czy możliwe jest łączenie 2 typów projektów, np. typ a) działania w zakresie edukacji włączającej i typ c) wsparcie jakości kształcenia?

Odpowiedź: Tak. W ramach jednego projektu **możliwe jest łączenie różnych typów działań wskazanych w regulaminie naboru**, o ile są one ze sobą spójne, wynikają z przeprowadzonej diagnozy oraz przyczyniają się do osiągnięcia celu projektu i celów Działania 6.8.

6. Czy jako dokument potwierdzający SPE może zostać uznana również opinia wychowawcy (nauczyciela), czy też kwalifikowalne są wyłącznie formalne dokumenty, takie jak orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego lub opinie poradni psychologiczno-pedagogicznych? Jednocześnie pragnę zwrócić uwagę, że część trudności rozwojowych oraz zaburzeń nie jest diagnozowana na etapie edukacji przedszkolnej, mimo że dzieci już na tym etapie wymagają wsparcia – często w oparciu o założenia wczesnego wspomaganie rozwoju. W takich przypadkach opinia wychowawcy, wynikająca z bieżącej obserwacji funkcjonowania dziecka, mogłaby stanowić istotne i uzasadnione źródło informacji o potrzebie objęcia dziecka wsparciem projektowym.

Odpowiedź: Opinia wychowawcy lub nauczyciela wynikająca z bieżącej obserwacji funkcjonowania dziecka **nie stanowi dokumentu potwierdzającego specjalne potrzeby edukacyjne w rozumieniu dokumentacji projektowej**.

W przypadku wykazywania specjalnych potrzeb edukacyjnych lub niepełnosprawności dziecka podstawą są **formalnie wydane dokumenty**, w szczególności:

- **orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego**,
- **orzeczenie o niepełnosprawności**,

- **opinia poradni psychologiczno-pedagogicznej.**

Jednocześnie należy podkreślić, że dzieci wymagające wsparcia mogą być identyfikowane również na podstawie obserwacji nauczycieli i obejmowane wsparciem projektowym, jednak w takich przypadkach **opinia wychowawcy nie może stanowić formalnego dokumentu potwierdzającego SPE.**

7. Czy planując budżet projektu można uwzględnić styczną podwyżkę 3%?

Odpowiedź: Przy planowaniu budżetu projektu należy opierać się na **aktualnych stawkach rynkowych oraz zasadach kwalifikowalności wydatków** określonych w Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027.

Wnioskodawca może uwzględnić **realistyczne i uzasadnione prognozy kosztów**, o ile są one racjonalne i właściwie uzasadnione we wniosku o dofinansowanie. Jednocześnie należy pamiętać, że ocena kwalifikowalności i racjonalności wydatków dokonywana jest na etapie oceny projektu.

8. Proszę o doprecyzowanie kryterium jakościowego nr 4 - doskonalenie zawodowe.

Czy do 100% wliczamy tylko nauczycieli placówki, czy również np. zatrudnionych specjalistów (logopeda) lub też dyrekcję. W przypadku realizacji projektu przez oddział przedszkolny wchodzący w skład Szkoły Podstawowej - czy do wyliczenia % zaliczamy tylko nauczycieli prowadzących zajęcia w oddziale?

Odpowiedź: Do wyliczenia procentu nauczycieli objętych wsparciem należy brać pod uwagę **nauczycieli zatrudnionych w ośrodku wychowania przedszkolnego objętym projektem.**

W przypadku oddziału przedszkolnego funkcjonującego w strukturze szkoły podstawowej **do wyliczenia procentu należy uwzględniać nauczycieli prowadzących zajęcia w oddziale przedszkolnym.**

Jednocześnie należy pamiętać, że osoby objęte wsparciem w ramach doskonalenia zawodowego powinny posiadać **kwalifikacje wymagane do pracy na stanowisku nauczyciela**, tj. odpowiednie wykształcenie (studia kierunkowe) oraz przygotowanie pedagogiczne.

W związku z powyższym:

- wsparciem mogą zostać objęci również **dyrektorzy lub specjaliści**, o ile jednocześnie są zatrudnieni jako nauczyciele i posiadają wymagane kwalifikacje,

- przy kwalifikowaniu osób do grupy nauczycieli **decydujące znaczenie mają posiadane kwalifikacje i zakres wykonywanych zadań**, a nie nazwa stanowiska.

Jest to szczególnie istotne w przypadku placówek niepublicznych, gdzie mogą występować różne nazwy stanowisk (np. pomoc nauczyciela, asystent nauczyciela). W takich przypadkach **o możliwości zaliczenia danej osoby do kadry nauczycielskiej decyduje spełnianie wymogów kwalifikacyjnych określonych dla nauczycieli**, a nie nazewnictwo stanowiska.

9. **W kontekście kryterium specyficznego jakościowego nr 1 - czy realizując projekt w więcej niż jednej placówce Wnioskodawca jest zobowiązany do utworzenia minimum 15 miejsc w każdej z nich, czy globalnie na projekt utworzyć 15 miejsc?**

Odpowiedź: Warunek utworzenia **minimum 15 miejsc wychowania przedszkolnego dotyczy całego projektu**, a nie każdej placówki oddzielnie.

Oznacza to, że w przypadku realizacji projektu w kilku placówkach liczba ta może być osiągnięta **łącznie w ramach projektu**.

10. **W kontekście kryterium specyficznego jakościowego nr 3 - czy realizując projekt więcej niż 1 placówce Wnioskodawca jest zobowiązany do zaplanowania działania w zakresie edukacji międzykulturalnej w każdej z nich?**

Odpowiedź: W przypadku realizacji projektu w więcej niż jednej placówce **nie ma obowiązku realizacji działań z zakresu edukacji międzykulturowej w każdej z nich**, o ile projekt jako całość przewiduje takie działania i są one adekwatne do zdiagnozowanych potrzeb.

11. **W kontekście kryterium specyficznego jakościowego nr 6 - komplementarność – czy realizując projekt w więcej niż 1 placówce Wnioskodawca powinien zaplanować wykorzystanie modeli wypracowanych w ramach POWER w każdej z placówek?**

Odpowiedź: Analogicznie, w przypadku realizacji projektu w więcej niż jednej placówce **nie ma obowiązku wdrażania modeli wypracowanych w ramach PO WER w każdej placówce objętej projektem**.

Istotne jest natomiast, aby we wniosku o dofinansowanie **wykazano realny związek projektu z innymi przedsięwzięciami lub wykorzystanie konkretnych modeli wypracowanych w ramach PO WER**, wraz z opisem sposobu ich zastosowania w projekcie.

12. **Diagnoza potrzeb - zgodnie z Regulaminem - na etapie podpisania umowy o dofinansowanie projektu - Wnioskodawca zobowiązany jest do przedłożenia decyzji**

danego organu prowadzącego, w sprawie zatwierdzenia diagnozy - w jakiej formie powinno nastąpić zatwierdzenie diagnozy?

Odpowiedź: Zgodnie z zapisami regulaminu wyboru projektów Wnioskodawca zobowiązany jest przed podpisaniem umowy o dofinansowanie do przedłożenia decyzji organu prowadzącego zatwierdzającej diagnozę potrzeb placówki.

Regulamin naboru nie określa szczegółowej formy takiej decyzji. W związku z tym dopuszczalne są różne formy jej potwierdzenia, o ile jednoznacznie wynika z nich, że **organ prowadzący zapoznał się z diagnozą oraz ją zatwierdził**.

Może to nastąpić w szczególności w formie:

- pisma lub oświadczenia organu prowadzącego o zatwierdzeniu diagnozy,
- uchwały lub zarządzenia właściwego organu,
- podpisu lub adnotacji organu prowadzącego na dokumencie diagnozy, potwierdzającej jej zatwierdzenie.

Istotne jest, aby dokument potwierdzający zatwierdzenie diagnozy był **sporządzony przez właściwy organ prowadzący placówkę objętą wsparciem** oraz aby jednoznacznie wskazywał, że diagnoza stanowiąca podstawę planowanego wsparcia została przez ten organ zaakceptowana.

13. W regulaminie wskazano możliwość realizacji wsparcia m.in. w obszarze:

„doskonalenie i podnoszenie kompetencji oraz kwalifikacji nauczycieli w zakresie diagnozy i identyfikacji potencjalnych problemów rozwojowych na wczesnym etapie”.

W związku z powyższym proszę o potwierdzenie, czy:

- **takie doskonalenie musi być bezpośrednio powiązane z edukacją włączającą (np. ukierunkowane na pracę z uczniami ze SPE / niepełnosprawnościami),**
- **czy zapis należy traktować szerzej – jako dopuszczający szerszy wachlarz tematów, np. kursy i szkolenia rozwijające kompetencje nauczycieli w różnych obszarach pracy z uczniami (np. kurs tańca, matematyka, kodowanie itp.), o ile są one uzasadnione potrzebami placówki i spójne z celami projektu.**

Odpowiedź: Zgodnie z zapisami regulaminu wyboru projektów wsparcie w ramach Działania 6.8 może obejmować m.in. doskonalenie i podnoszenie kompetencji oraz kwalifikacji nauczycieli w zakresie diagnozy i identyfikacji potencjalnych problemów rozwojowych na wczesnym etapie.

Zapis ten nie ogranicza tematyki szkoleń wyłącznie do zagadnień związanych z edukacją włączającą, jednak planowane formy doskonalenia powinny pozostawać **w bezpośrednim związku z celami projektu oraz zakresem wsparcia przewidzianym w regulaminie naboru.**

Oznacza to, że szkolenia powinny dotyczyć przede wszystkim obszarów związanych z pracą nauczyciela w wychowaniu przedszkolnym, rozwojem kompetencji dzieci oraz podnoszeniem jakości edukacji przedszkolnej, w szczególności w zakresie:

- diagnozy i wczesnego rozpoznawania trudności rozwojowych,
- pracy z dziećmi o zróżnicowanych potrzebach edukacyjnych,
- rozwijania kompetencji kluczowych dzieci,
- metod pracy dydaktycznej i wychowawczej w edukacji przedszkolnej.

Każdorazowo zakres planowanych szkoleń powinien wynikać z **diagnozy potrzeb placówki oraz kadry pedagogicznej** i być odpowiednio uzasadniony we wniosku o dofinansowanie.

14. Czy na etapie składania wniosku placówka musi już spełniać wymogi dostępności architektonicznej (np. dla osób z niepełnosprawnością ruchową), również w sytuacji, gdy obecnie nie uczy się w niej dziecko z niepełnosprawnością? Jeżeli obecnie placówka nie jest w pełni dostępna czy wystarczająca będzie deklaracja Wnioskodawcy oraz opisanie we wniosku procedur i działań, jakie Wnioskodawca podejmie w przypadku pojawienia się dziecka z niepełnosprawnością (np. zapewnienie racjonalnych usprawnień, organizacja wsparcia, ewentualne dostosowanie przestrzeni)?

Odpowiedź: Na etapie składania wniosku o dofinansowanie **placówka nie musi już spełniać w pełni wszystkich wymogów dostępności architektonicznej**, o ile projekt został przygotowany i będzie realizowany zgodnie z zasadą równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

W przypadku gdy w momencie składania wniosku w placówce nie uczą się dzieci z niepełnosprawnościami, wnioskodawca powinien:

- dokonać **analizy dostępności placówki**,
- opisać we wniosku **sposób zapewnienia dostępności lub procedury postępowania w przypadku pojawienia się uczestnika z niepełnosprawnością**, w tym możliwość zastosowania **racjonalnych usprawnień**.

15. Czy dopuszczalne jest ujęcie w projekcie dostosowania architektonicznego placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, jeżeli aktualnie w placówce nie ma osób uczących się ani pracujących z niepełnosprawnościami?

Odpowiedź: Dopuszczalne jest zaplanowanie w projekcie **dostosowania architektonicznego placówki do potrzeb osób z niepełnosprawnościami**, nawet w sytuacji gdy w momencie przygotowywania projektu w placówce nie uczą się osoby z niepełnosprawnościami.

W takim przypadku konieczne jest jednak:

- wykazanie **zasadności planowanych działań w oparciu o diagnozę potrzeb**,
- powiązanie planowanych dostosowań z **celem projektu oraz planowanym wsparciem w zakresie edukacji włączającej**.

Jednocześnie należy pamiętać, że tego typu wydatki mogą stanowić **cross-financing** i w związku z tym powinny być uwzględnione w limicie cross-finansingu określonym w dokumentacji naboru.

16. Gmina Miasto X planuje złożenie wniosku o dofinansowanie w ramach naboru nr FEPZ.06.08-IP.01-001/26 (Działanie 6.8 Edukacja przedszkolna).

Zakres planowanego projektu obejmuje:

- **rozszerzenie oferty o dodatkowe zajęcia wspomagające rozwój i edukację dzieci,**
- **doposażenie placówki w wyposażenie dydaktyczne wynikające z jej potrzeb,**
- **wsparcie metodyczne oraz podniesienie kompetencji nauczycieli,**
- **utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego.**

Planowany okres realizacji projektu to 01.10.2026 r. – 30.09.2027 r. Wsparciem objętych zostanie ok. 150 dzieci (6 funkcjonujących grup).

Jednocześnie Gmina realizuje projekt X współfinansowany ze środków UE w ramach Działania 5.1 Infrastruktura wychowania przedszkolnego FEPZ 2021–2027.

Projekt 5.1 FEPZ obejmuje wyłącznie działania inwestycyjne (roboty budowlane związane z rozbudową budynku i zagospodarowaniem terenu) oraz zakup wybranych pomocy dydaktycznych – programów komputerowych. W ramach tego projektu zadeklarowano wskaźnik rezultatu polegający na zwiększeniu liczby użytkowników placówki o 56 osób (wartość bazowa: 144, wartość docelowa: 200). Utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego było warunkiem niezbędnym do realizacji projektu infrastrukturalnego (minimum 1 nowe miejsce). Jednocześnie zakres rzeczowy

projektu 5.1 FEPZ nie obejmuje działań związanych z organizacją utworzenia oraz funkcjonowania tych miejsc, planowanych w ramach projektu 6.8 FEPZ (np. finansowania bieżącego funkcjonowania grup, zajęć dodatkowych czy wsparcia kadry). Zakończenie inwestycji planowane jest na luty/marzec 2027 r. Następnie, zgodnie z harmonogramem rekrutacji do przedszkoli, w okresie marzec-czerwiec 2027 r. przeprowadzona zostanie rekrutacja na rok szkolny 2027/2028. W jej wyniku dzieci zostaną przypisane do nowych oddziałów przedszkolnych (wpisanie do systemu SIO planowane jest na maj/czerwiec 2027 r.), co będzie oznaczało formalne utworzenie 56 nowych miejsc wychowania przedszkolnego. Faktyczne rozpoczęcie korzystania z tych miejsc przez dzieci nastąpi natomiast od 01.09.2027 r., kiedy rozpoczną funkcjonowanie dwie nowe grupy przedszkolne. Projekt planowany do złożenia w ramach Działania 6.8 nie obejmuje wydatków inwestycyjnych finansowanych w projekcie 5.1 FEPZ. Zakres wsparcia ma charakter odrębny (działania „miękkie” oraz wyposażenie wynikające z potrzeb dydaktycznych), co wyklucza podwójne finansowanie tych samych wydatków.

W związku z powyższym zwracam się z prośbą o zajęcie stanowiska w następujących kwestiach:

1. Czy w sytuacji gdy utworzenie 56 nowych miejsc wychowania przedszkolnego zostało wskazane wyłącznie jako wskaźnik rezultatu w projekcie infrastrukturalnym realizowanym w ramach Działania 5.1 FEPZ, natomiast ich utworzenie oraz późniejsze funkcjonowanie nie stanowi zakresu rzeczowego ani przedmiotu finansowania tego projektu, wnioskodawca może wykazać te miejsca w projekcie planowanym do złożenia w ramach Działania 6.8 FEPZ jako podstawę do spełnienia kryterium specyficznego jakościowego „Miejsca wychowania przedszkolnego” (min. 15 nowych miejsc – 20 pkt), przy założeniu że projekt 6.8 nie obejmuje wydatków inwestycyjnych finansowanych w projekcie FEPZ 5.1, a tym samym nie dochodzi do podwójnego finansowania tych samych wydatków?

2. Czy za spełnienie ww. kryterium może zostać uznana sytuacja, w której formalne utworzenie nowych miejsc nastąpi w trakcie realizacji projektu 6.8 FEPZ (w wyniku rekrutacji i przypisania dzieci do oddziałów w maju/czerwcu 2027 r.), natomiast faktyczne rozpoczęcie korzystania z tych miejsc przez dzieci nastąpi od 01.09.2027 r., tj. na końcowym etapie realizacji projektu (który planowany jest do 30.09.2027 r.)?

Odpowiedź: Ocena projektów dokonywana jest na podstawie **całości zapisów wniosku o dofinansowanie oraz wszystkich kryteriów wyboru projektów**, w szczególności kryteriów wspólnych jakościowych.

Oznacza to, że przy ocenie projektu analizowana będzie nie tylko możliwość spełnienia kryterium specyficznego jakościowego dotyczącego tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego, ale również **spójność całej koncepcji projektu**, w tym w szczególności:

- uzasadnienie potrzeby realizacji projektu,
- adekwatność doboru grupy docelowej,
- trafność doboru i spójność zaplanowanych zadań,
- powiązanie zaplanowanych działań z osiągnięciem zakładanych rezultatów.

Z przedstawionego opisu wynika, że projekt planowany w ramach Działania 6.8 miałby być realizowany w okresie **01.10.2026 r. - 30.09.2027 r.**, a więc obejmowałby w praktyce **rok szkolny 2026/2027**. Jednocześnie wskazują Państwo, że nowe miejsca wychowania przedszkolnego powstałe w wyniku inwestycji realizowanej w ramach Działania 5.1 miałyby zostać uruchomione w związku z rekrutacją na **rok szkolny 2027/2028**, a faktyczne rozpoczęcie korzystania z tych miejsc przez dzieci nastąpiłoby **od 1 września 2027 r.**

W takim przypadku nowe oddziały przedszkolne rozpoczęłyby funkcjonowanie **na końcowym etapie realizacji projektu**, natomiast wsparcie zaplanowane w projekcie (np. zajęcia dodatkowe, działania edukacyjne czy wsparcie kadry) byłoby w przeważającej części kierowane do dzieci uczęszczających już wcześniej do placówki.

Należy również zwrócić uwagę, że zgodnie z regulaminem naboru **okres finansowania zajęć dodatkowych oraz bieżącej działalności ośrodka wychowania przedszkolnego nie może przekraczać 12 miesięcy**, co w praktyce oznacza, że wsparcie dla dzieci przyjętych do nowo utworzonych oddziałów mogłoby być realizowane jedynie w bardzo ograniczonym zakresie lub w ogóle nie wystąpić w okresie realizacji projektu.

W związku z powyższym wnioskodawca powinien szczególnie starannie wykazać we wniosku o dofinansowanie:

- w jaki sposób **utworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego pozostaje w bezpośrednim związku z zakresem wsparcia realizowanego w projekcie**,
- czy dzieci korzystające z nowo utworzonych miejsc będą **realnie objęte wsparciem projektowym**,
- w jaki sposób zaplanowane działania odpowiadają na **potrzeby grupy docelowej wynikające z diagnozy**.

Powyższe kwestie mogą mieć istotne znaczenie przy ocenie projektu w szczególności w ramach kryteriów wspólnych jakościowych dotyczących uzasadnienia potrzeby realizacji projektu, adekwatności doboru grupy docelowej oraz spójności zaplanowanych zadań.

Jednocześnie należy podkreślić, że **ostateczna ocena projektu dokonywana jest przez Komisję Oceny Projektów na podstawie treści wniosku o dofinansowanie oraz wszystkich kryteriów wyboru projektów.**

17. Proszę o wyjaśnienie wątpliwości dot. kryterium specyficznego jakościowego - nr 2. Edukacja włączająca. Czy tutaj w ramach grupy docelowej minimum 10% dzieci z niepełnosprawnościami wliczamy tylko dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności czy też dzieci, które posiadają opinię Poradni PP?

Odpowiedź: Przy określaniu spełnienia warunku dotyczącego udziału **minimum 10% dzieci z niepełnosprawnościami w grupie docelowej** należy stosować definicję osoby z niepełnosprawnością wynikającą z dokumentów obowiązujących w realizacji projektów EFS+, w szczególności z **Listy Wskaźników Kluczowych 2021–2027 EFS+** oraz **Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021–2027.**

Zgodnie z tymi dokumentami w przypadku dzieci w wieku przedszkolnym za osoby z niepełnosprawnościami uznaje się w szczególności dzieci:

- posiadające **orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydane ze względu na niepełnosprawność**, lub
- posiadające **orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydane ze względu na niepełnosprawność intelektualną w stopniu głębokim.**

Orzeczenia te wydawane są przez **zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym poradniach specjalistycznych.**

W związku z powyższym przy weryfikacji spełnienia warunku udziału minimum 10% dzieci z niepełnosprawnościami w projekcie podstawą potwierdzenia niepełnosprawności dziecka jest **orzeczenie wydane przez poradnię psychologiczno-pedagogiczną wskazujące na niepełnosprawność.**

Jednocześnie dzieci posiadające **opinie poradni psychologiczno-pedagogicznej** (np. dotyczące potrzeb w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej lub specjalnych potrzeb edukacyjnych) mogą stanowić część grupy docelowej projektu i korzystać z zaplanowanego wsparcia, jednak opinia taka **nie stanowi podstawy do zaliczenia dziecka**

do grupy dzieci z niepełnosprawnościami na potrzeby weryfikacji spełnienia przedmiotowego kryterium.

18. W kontekście odpowiedzi dot. możliwości zakupu placu zabaw - czy zakup jest możliwy również w sytuacji, w której nie planujemy tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego w projekcie?

Odpowiedź: Tak, zakup elementów placu zabaw może być możliwy również w sytuacji, gdy projekt nie zakłada tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego, o ile spełnione są warunki określone w regulaminie naboru oraz Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027.

Należy jednak pamiętać, że:

- zakup musi wynikać z **przeprowadzonej diagnozy potrzeb placówki**,
- powinien być **bezpośrednio powiązany z działaniami projektowymi oraz realizacją celów projektu**,
- **doposażenie placówki nie może stanowić jedyne ani głównego celu projektu.**

Jednocześnie należy wskazać, że wydatki związane z infrastrukturą, takie jak elementy placu zabaw, **stanowią cross-financing**, w związku z czym muszą zostać uwzględnione w limicie cross-finansingu określonym w dokumentacji naboru.

19. Czy możliwe jest wniesienie wkładu własnego w postaci udostępniania sal na rzecz realizacji wsparcia w projekcie w budynku, który był termomodernizowany (w 2009 roku)?

Odpowiedź: Co do zasady **wniesienie wkładu własnego w postaci udostępnienia sal na potrzeby realizacji projektu jest dopuszczalne**, o ile spełnione są warunki określone w Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027 oraz w regulaminie naboru.

Zgodnie z regulaminem wyboru projektów wkład niepieniężny może stanowić wydatek kwalifikowalny pod warunkiem, że **nie był uprzednio współfinansowany ze środków UE w zakresie bezpośrednio związanym z realizacją projektu.**

W przypadku gdy budynek był wcześniej objęty wsparciem ze środków UE (np. termomodernizacją), konieczna jest każdorazowo analiza zakresu wcześniejszej interwencji. Jeżeli zakres wsparcia udzielonego w poprzednim projekcie **nie jest bezpośrednio związany z działaniami planowanymi w projekcie**, wówczas wniesienie wkładu własnego w postaci udostępnienia sal może zostać uznane za kwalifikowalne.

Jednocześnie we wniosku o dofinansowanie należy **wskazać zakres wcześniejszego wsparcia oraz opisać planowane wykorzystanie sal w projekcie**, tak aby możliwa była ocena braku podwójnego finansowania.

20. Czy wskaźnik produktu nr 1 dotyczy nowo utworzonych miejsc?

Odpowiedź: Zgodnie z definicją wskaźnika PLFCO02 *Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego (sztuki)* mierzy on liczbę nowo utworzonych miejsc dla dzieci w:

- ośrodkach wychowania przedszkolnego (tj. przedszkolach, oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych, innych formach wychowania przedszkolnego),
- istniejącej bazie oświatowej,
- nowej bazie lokalowej

w wyniku wsparcia udzielonego w projekcie.

21. Czy w ramach ogłoszonego naboru wnioski mogą składać Wnioskodawcy, którzy otrzymali wsparcie w poprzednich latach?

Odpowiedź: Tak, w ramach przedmiotowego naboru mogą składać wnioski Wnioskodawcy, którzy otrzymali wsparcie w poprzednich latach.

22. Czy jeżeli ktoś prowadzi już działalność, może skorzystać z dofinansowania?

Odpowiedź: Tak, o wybór projektu do dofinansowania w sposób konkurencyjny w ramach naboru mogą ubiegać się następujące typy Wnioskodawców:

- wszystkie formy prawne zgodnie z klasyfikacją form prawnych podmiotów gospodarki narodowej, określonych w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 30 listopada 2015 r. w sprawie sposobu i metodologii prowadzenia i aktualizacji krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej, wzorów wniosków, ankiet i zaświadczeń,
- osoby fizyczne prowadzące działalność oświatową na podstawie przepisów odrębnych.

23. Proszę o doprecyzowanie kryteriów, w przypadku składania wniosku dla więcej niż 1 placówki.

Odpowiedź: Zgodnie z kryterium specyficznym dopuszczalności nr 1 **Wymogi organizacyjne** Wnioskodawcą jest organ prowadzący ośrodek wychowania przedszkolnego, który składa nie więcej niż 1 wniosek o dofinansowanie projektu w ramach naboru.

Możliwe jest złożenie przez organ prowadzący jednego wniosku dla kilku OWP.

W przypadku zidentyfikowania projektów, gdzie ten sam Wnioskodawca występuje więcej niż

1 raz w ramach naboru wszystkie projekty w ramach przedmiotowego naboru zakładające udział tego Wnioskodawcy zostają odrzucone.

24. Wnioskodawca planuje realizację zadania związanego z zajęciami dodatkowymi dla dzieci w okresie obejmującym łącznie 14 miesięcy. Ze względu na to, że już teraz wiemy, że, wzorem lat poprzednich, w trakcie wakacji (mimo że OWP nie jest placówką feryjną) do placówki będzie uczęszczało tylko kilkoro dzieci (lub wręcz 0). Czy w kontekście zasady, że zajęcia mogą być finansowane przez okres maksymalnie 12 miesięcy, Wnioskodawca planując dwumiesięczną przerwę, spełni ten warunek? Zajęcia faktycznie finansowane będą przez 12 miesięcy, ale okres realizacji zadania obejmie ich 14.

Odpowiedź: Zgodnie z regulaminem wyboru projektów **okres finansowania zajęć dodatkowych oraz bieżącej działalności ośrodka wychowania przedszkolnego nie może przekraczać 12 miesięcy.**

W przypadku, gdy realizacja zadania obejmuje okres dłuższy (np. 14 miesięcy), jednak faktyczne finansowanie zajęć odbywa się wyłącznie przez **maksymalnie 12 miesięcy**, a pozostały okres obejmuje przerwę w realizacji działań (np. w okresie wakacyjnym), warunek ten może zostać uznany za spełniony.

Jednocześnie we wniosku o dofinansowanie należy jasno wskazać **rzeczywisty okres finansowania zajęć oraz uzasadnić przerwę w ich realizacji**, tak aby możliwe było jednoznaczne potwierdzenie, że finansowanie nie przekracza dopuszczalnego limitu.

25. Czy zasadę finansowania zajęć dodatkowych i bieżącego funkcjonowania przez okres 12 miesięcy powinniśmy traktować jako łączne czy równoległe? Czy zasada zostanie spełniona jeśli wnioskodawca zaplanuje np. w okresie wrzesień 2026 - wrzesień 2027 zajęcia dodatkowe dla dzieci (a więc 12 miesięcy ich finansowania) oraz osobno bieżące funkcjonowanie nowopowstałych miejsc w okresie październik 2027 - październik 2028 (a więc również 12 miesięcy ich finansowania)? Czy powinniśmy liczyć 12 miesięcy łącznie dla obu zadań?

Odpowiedź: Terminy te są traktowane rozłącznie i liczone dla każdego zadania osobno.

W ramach projektu możliwe jest zatem zaplanowanie oddzielnych okresów finansowania dla zadań związanych z bieżącym funkcjonowaniem przedszkola oraz zajęć dodatkowych.

26. Placówka mieści się w budynku będącym zabytkiem, w którym z przyczyn technicznych i bezpieczeństwa pożarowego budynku, niemożliwe jest zamontowanie platformy

przyschodowej ani rampy (oraz windy zewnętrznej czy wewnętrznej), aby umożliwić pokonanie schodów prowadzących na parter budynku. Do OWP uczęszczają obecnie dzieci z niepełnosprawnością, w tym ruchową, lecz nie mają one problemów z pokonaniem schodów – nie poruszają się na wózkach inwalidzkich. Projekt ma być realizowany na parterze. Czy w takim przypadku jako zapewnienie dostępności architektonicznej budynku dla OzN, aby umożliwić im dostęp do parteru, wystarczającym będzie schodołaz, z uwagi na ww. techniczne ograniczenia budynku?

Odpowiedź: Zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021–2027 projekty powinny zapewniać dostępność dla osób z niepełnosprawnościami zgodnie z zasadą **uniwersalnego projektowania**, a w sytuacjach, gdy pełne spełnienie standardów dostępności nie jest możliwe – należy zastosować **racjonalne usprawnienia**.

W przypadku budynku zabytkowego, w którym z przyczyn technicznych lub wynikających z przepisów dotyczących ochrony zabytków nie jest możliwe wykonanie trwałych dostosowań architektonicznych (np. montaż rampy, platformy lub windy), dopuszczalne jest zastosowanie **alternatywnych rozwiązań zapewniających dostępność**, takich jak np. schodołaz.

Jednocześnie wnioskodawca powinien we wniosku o dofinansowanie:

- opisać **ograniczenia techniczne wynikające ze specyfiki budynku**,
- wskazać **zastosowane rozwiązania zapewniające dostępność**,
- wykazać, że zaplanowane działania umożliwią **realny dostęp do wsparcia osobom z niepełnosprawnościami**.

27. Proszę o doprecyzowanie następującej kwestii dotyczącej odpowiedzi nr 3 w dokumencie „Pytania i odpowiedzi dla naboru nr FEPZ.06.08-IP.01-001/26”.

Zgodnie z przytoczoną odpowiedzią, okres finansowania działań w zakresie zajęć dodatkowych oraz bieżącej działalności ośrodka wychowania przedszkolnego nie może przekraczać 12 miesięcy, przy czym ograniczenie to dotyczy wyłącznie kosztów bezpośrednio związanych z realizacją zajęć z dziećmi (np. wynagrodzeń nauczycieli, materiałów zużywalnych wykorzystywanych podczas zajęć).

W ramach planowanego projektu przewidujemy:

- ok. 4 miesiące działań przygotowawczych obejmujących szkolenia dla nauczycieli oraz doposażenie placówki (np. kącik wyciszeń, zabawki edukacyjne, programy edukacyjne),

- **następnie 12 miesięcy realizacji bieżącej działalności oraz zajęć dodatkowych z dziećmi.**

Czy w opisanym przypadku kryterium dotyczące maksymalnego 12-miesięcznego okresu finansowania zajęć z dziećmi zostanie uznane za spełnione?

Odpowiedź: Tak, gdy realizacja zadania obejmuje dłuższy okres, np. wskazane 16 miesięcy, a faktyczne finansowanie zajęć odbywa się wyłącznie przez **maksymalnie 12 miesięcy**, warunek finansowania zajęć dodatkowych oraz bieżącej działalności ośrodka wychowania przedszkolnego przez okres nie dłuższy niż 12 miesięcy, może zostać uznany za spełniony. Jednocześnie we wniosku o dofinansowanie należy jasno wskazać **rzeczywisty okres finansowania ww. zadań**, aby możliwe było jednoznaczne potwierdzenie, że nie przekracza on dopuszczalnego limitu.

28. Czy zakup programów edukacyjnych oraz elementów wyposażenia placówki należy traktować jako wyposażenie/pomoce dydaktyczne, a nie jako materiały zużywalne wykorzystywane podczas zajęć z dziećmi.

Odpowiedź: Tak, zakup programów edukacyjnych oraz elementów wyposażenia placówki należy traktować jako wyposażenie/pomoce dydaktyczne.

29. Czy w przedmiotowym naborze wskaźnik WLWK-PLFCO02 - Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego dotyczy zgodnie w WLWK tylko nowo utworzonych miejsc czy wszystkich miejsc objętych wsparciem w ramach projektu?

Odpowiedź: Do wskaźnika WLWK-PLFCO02 - *Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego* liczymy tylko nowo utworzone miejsca wychowania przedszkolnego.

30. Czy w przypadku utworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego konieczne będzie wykazanie, że do przedszkola zostały przyjęte dodatkowe 15 dzieci, które faktycznie rozpoczęły uczęszczanie do placówki, czy chodzi wyłącznie o zwiększenie liczby dostępnych miejsc (pojemności placówki)?

Odpowiedź: Mówimy tutaj o ogólnym zwiększeniu liczby miejsc w placówce. Jeśli przedszkole jest przygotowane aby przyjąć 50 dzieci (2 gr. max po 25 osób), a w roku szkolnym przyjmuje 45 dzieci (z czego „stare” dzieci to 30 a „nowe” 15, to nie oznacza że utworzył 15 miejsc, tylko przyjął nowe dzieci do placówki i potencjalnie może przyjąć jeszcze 5 bo na tyle ma miejsc). Dla tej konkretnej placówki zwiększenie miejsc o 15 oznacza, iż przedszkole będzie mogło przyjąć 65 dzieci w danym roku szkolnym.

31. Jeżeli kryterium odnosi się jedynie do zwiększenia pojemności placówki, to na podstawie jakiego dokumentu będzie weryfikowane spełnienie kryterium dotyczącego utworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego (np. arkusz organizacyjny przedszkola, protokół odbioru pomieszczeń, inny dokument)?

Odpowiedź: Tak jak prowadzą wytyczne EFS+ w zakresie trwałości, Wnioskodawca powinien mieć świadomość, że musi zachować trwałość nowo utworzonych miejsc., Pkt 5c str. 81 podaje: *Liczba zadeklarowanych w arkuszu organizacyjnym placówki miejsc wychowania przedszkolnego uwzględnia dokładną liczbę miejsc utworzonych w projekcie.* Tym samym **arkusz organizacyjny przedszkola** jest najważniejszym dokumentem.

32. Czy w ramach przedmiotowego kryterium przewidziany jest dodatkowy wskaźnik, który należy uwzględnić we wniosku o dofinansowanie?

Odpowiedź: Wskaźnik dedykowany WLWK-PLFCO02 - *Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego*, wskazany w regulaminie, zgodnie z definicją LWK.

33. W tym roku Gmina X boryka się z trudną sytuacją naborową do przedszkoli publicznych, co związane jest ze złą sytuacją demograficzną. Co w sytuacji, gdy w projekcie zaplanujemy zakup środków trwałych, a w ciągu paru najbliższych lat okaże się, że działalność przedszkola zostanie wygaszona? Czy rozwiązaniem może być przeniesienie środka trwałego do innego istniejącego przedszkola?

Odpowiedź: Zgodnie z *Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027*, zachowanie trwałości projektu obowiązuje w odniesieniu do współfinansowanej w ramach projektu infrastruktury lub inwestycji produkcyjnych. W przypadku projektów współfinansowanych ze środków EFS+ zachowanie trwałości projektu obowiązuje wyłącznie w odniesieniu do wydatków ponoszonych jako cross-financing, o którym mowa w podrozdziale 2.4 Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027 lub w sytuacji, gdy projekt podlega obowiązkowi utrzymania inwestycji zgodnie z obowiązującymi zasadami pomocy publicznej. Trwałość projektów współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych lub Funduszu Spójności musi być zachowana przez okres 5 lat (3 lat w przypadku MŚP – w odniesieniu do projektów, z którymi związany jest wymóg utrzymania inwestycji lub miejsc pracy) od daty płatności końcowej na rzecz beneficjenta. Zgodnie z regulaminem naboru przy konstruowaniu wniosku o dofinansowanie należy pamiętać, iż doposażenie placówki nie może stanowić jedyne lub głównego celu projektu,

a jego zakup wynika bezpośrednio ze zdiagnozowanych potrzeb i jest niezbędny do osiągnięcia celu projektu.

W przypadku, gdy projekt podlega obowiązkowi zachowania trwałości (np. w zakresie cross-finansingu), likwidacja przedszkola lub przeniesienie środków trwałych zakupionych w ramach dofinansowanego projektu, do innej placówki może zostać uznane za „istotną zmianę wpływającą na charakter projektu, jego cele lub warunki realizacji, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów”.

Tym samym dostrzegając tendencje i zmiany demograficzne Wnioskodawca powinien dokonać szczegółowej analizy potrzeb, również pod kątem identyfikacji placówek kluczowych, które zostaną utrzymane, pomimo zmniejszającej się liczby dzieci. Inwestowanie w konkretne placówki, w tym zakup środków trwałych, powinno mieć charakter długofalowy, aby zapewnić racjonalność ponoszonych kosztów.

Podsumowując: przeniesienie środków trwałych do innej placówki wymaga każdorazowo indywidualnej analizy oraz zgody Instytucji Pośredniczącej (WUP) i musi być uzasadnione w sposób potwierdzający, że cele projektu nadal są realizowane.

34. Wnioskodawcą projektu jest Gmina, natomiast działania będą realizowane w Zespole Szkolno-Przedszkolnym, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa oraz Przedszkole. Prosimy o informację, czy w dokumentacji projektowej jako realizatora należy wskazać Zespół Szkolno-Przedszkolny jako jednostkę organizacyjną, czy poszczególną placówkę wchodzącą w jego skład, tj. Przedszkole, w którym będą prowadzone działania projektowe.

Odpowiedź: Jako realizatora we wniosku należy wskazać konkretną placówkę, tj. przedszkole.

35. W nawiązaniu do naboru nr FEPZ.06.08-IP.01-001/26 chciałabym uzyskać informację dot. wkładu własnego rzeczowego. Zgodnie z zapisami Wytycznych dotyczących kwalifikowalności Podrozdział 3.3. Wkład niepieniężny stanowiący część lub całość wkładu własnego, wniesiony na rzecz projektu, może stanowić wydatek kwalifikowalny, o ile spełnione są następujące warunki: wkład niepieniężny nie był uprzednio współfinansowany ze środków UE. Czy jeśli Przedszkole zostało wybudowane w 2018 r. a wyposażona w ramach środków z UE w ramach naboru RPZP.08.01.00-IP.02-32-K19/17 (trwałość projektu zakończona) możemy na dzień dzisiejszy uznać sale lekcyjne jako wkład własny rzeczowy w obecnym naborze?

Odpowiedź: Możliwość uznania sal lekcyjnych za wkład własny rzeczowy (niepieniężny) w sytuacji, gdy były one wcześniej doposażone ze środków UE, zależy od charakteru poprzedniego wsparcia.

W przypadku wniesienia wkładu niepieniężnego w postaci sal, które były w jakimkolwiek zakresie współfinansowane ze środków UE, we wniosku o dofinansowanie należy wskazać:

- zakres interwencji, jaką objęta była dana sala w poprzednim projekcie,
- zakres działań planowanych do realizacji z wykorzystaniem tej sali w obecnym projekcie.

Należy mieć na uwadze, że zakończenie okresu trwałości wcześniejszego projektu nie oznacza automatycznie możliwości uznania danego składnika majątku za kwalifikowalny wkład niepieniężny. Kluczowe znaczenie ma zasada braku podwójnego finansowania.

Zgodnie z Wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności wydatków (Podrozdział 3.3 Wkład niepieniężny, pkt 1 lit. f), wkład niepieniężny może zostać uznany za kwalifikowalny wydatek wyłącznie w sytuacji, gdy nie był uprzednio współfinansowany ze środków UE. W związku z powyższym, każdorazowo konieczna jest analiza wcześniejszego wsparcia oraz zakresu wykorzystania danego składnika majątku w nowym projekcie.

36. Zajęcia świadomościowe - czy mają być skierowane tylko do rodziców dzieci objętych wsparciem, czy możemy uwzględnić w tym punkcie również np. pogadanki dla dzieci z zewnątrz nt. niepełnosprawności lub zajęcia integracyjne w przedszkolach w województwie zachodniopomorskim?

Odpowiedź: Zgodnie z regulaminem wyboru, projekty muszą być skierowane bezpośrednio do określonych grup docelowych, tj.:

- dzieci uczęszczających do ośrodka wychowania przedszkolnego objętego wsparciem,
- ich rodziców/opiekunów,
- kadry zatrudnionej w tych placówkach.

W związku z powyższym **zajęcia świadomościowe powinny być kierowane do uczestników projektu**, tj. w szczególności do:

- dzieci objętych wsparciem,
- ich rodziców/opiekunów,
- kadry OWP.

Nie jest zasadne planowanie działań skierowanych do osób spoza projektu (np. dzieci z innych placówek nieobjętych wsparciem), ponieważ nie wpisuje się to w definicję grupy docelowej.

37. Czy w zakresie zajęć świadomościowych możemy zaplanować np. przeprowadzenie łącznie 30 h wsparcie skierowanego do minimum 30 rodziców/ opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami objętych działaniami projektowymi poprzez udział w zajęciach świadomościowych. Zaplanowanych zostało, zgodnie z potrzebami wynikającymi z diagnozy OWP, 6 grupowych, 5-cio godzinnych form szkoleniowo-warsztatowych dotyczących problematyki związanej ze specyfiką niepełnosprawności dzieci oraz zapobiegającym wypaleniu rodzicielskiemu i zjawiskom przeciążenia emocjonalnego?

Odpowiedź: Przedstawiona przez Państwa forma wsparcia (warsztaty dla rodziców/opiekunów dzieci z niepełnosprawnościami, obejmujące m.in. tematykę funkcjonowania dziecka z niepełnosprawnością oraz przeciwdziałania wypaleniu rodzicielskiemu) **co do zasady wpisuje się w zakres zajęć świadomościowych**, o ile:

- wynika z **diagnozy potrzeb**,
- jest powiązana z celami projektu,
- dotyczy uczestników projektu.

38. Czy zapewnienie asystentów wspomagających jest możliwe również na potrzeby dodatkowych zajęć wspomagających rozwój i edukację dzieci? Czy tylko i wyłącznie na potrzeby tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego?

Odpowiedź: Zapewnienie asystenta wspomagającego jest możliwe w ramach projektów, o ile wynika z diagnozy potrzeb i służy zapewnieniu dostępności wsparcia dla dzieci.

Nie jest ono ograniczone wyłącznie do tworzenia nowych miejsc wychowania przedszkolnego.

W związku z powyższym, **możliwe jest zapewnienie asystenta wspomagającego również na potrzeby realizacji dodatkowych zajęć wspomagających rozwój i edukację dzieci**, pod warunkiem że:

- jest to uzasadnione potrzebami uczestników (np. dzieci z niepełnosprawnościami lub specjalnymi potrzebami edukacyjnymi),
- ma bezpośredni związek z realizowanymi działaniami projektowymi.

Warto w tym miejscu dodać, że w przypadku zatrudnienia takiego asystenta, możliwość objęcia go wsparciem w postaci szkoleń istnieje, ale wyłącznie, jeśli będzie miał on

wykształcenie pedagogiczne, tj. będzie miał status nauczyciela (choć w projekcie będzie zatrudniony, jako asystent wspomagający).

39. Jeśli planujemy doposażenie placówki w zakresie potrzebnym na dodatkowe zajęcia wspomagające rozwój i edukację dzieci to czy mogę ująć to w opisie tego zadania?

Odpowiedź: Dopuszczalne jest ujęcie doposażenia placówki w opisie zadania dotyczącego realizacji dodatkowych zajęć, o ile:

- zakup wyposażenia wynika z **diagnozy potrzeb**,
- jest **niezbędny do realizacji tych zajęć**,
- nie stanowi odrębnego, dominującego celu projektu.

40. Podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry w zakresie pracy z dzieckiem z niepełnosprawnością – czy opis tego zadania może odnosić się jednocześnie do opisu punktu „doskonalenie i podnoszenie kompetencji oraz kwalifikacji nauczycieli m.in. w zakresie diagnozy i identyfikacji potencjalnych problemów rozwojowych na wczesnym etapie” – ma to na względzie nie powielanie tych samych treści.

Czy możemy potraktować te 2 punkty jako jedno zadanie?

Odpowiedź: Możliwe jest zaplanowanie jednego zadania obejmującego **podnoszenie kwalifikacji i kompetencji kadry**, które będzie odnosiło się zarówno do:

- pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami,
- diagnozy i identyfikacji problemów rozwojowych na wczesnym etapie.

Istotne jest, aby:

- zakres wsparcia był **spójny i wynikał z diagnozy potrzeb**,
- we wniosku jednoznacznie wskazano, jakie kompetencje zostaną rozwinięte oraz w jakim zakresie odpowiadają one poszczególnym typom wsparcia określonym w regulaminie.

41. Liczba dofinansowanych miejsc wychowania przedszkolnego - proszę o potwierdzenie, czy wskaźnik ten dotyczy wyłącznie nowo utworzonych miejsc wychowania przedszkolnego, czy również miejsc istniejących, objętych wsparciem w projekcie (np. poprzez podniesienie jakości lub dostępności), bez ich faktycznego zwiększenia liczby.

Odpowiedź: Wskaźnik ten odnosi się **wyłącznie do miejsc wychowania przedszkolnego utworzonych dzięki wsparciu z projektu**.

Oznacza to, że:

- do wskaźnika należy wliczać **nowo utworzone miejsca wychowania przedszkolnego**,

- nie należy wliczać miejsc już istniejących, nawet jeśli zostaną objęte wsparciem w zakresie podniesienia jakości lub dostępności.

Powyższe wynika z charakteru wskaźnika, który odnosi się do **zwiększenia dostępności miejsc wychowania przedszkolnego**, a nie poprawy jakości istniejącej infrastruktury.

42. Liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami oraz Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami - proszę o wyjaśnienie:

- **jaka jest praktyczna różnica pomiędzy tymi wskaźnikami,**
- **czy pierwszy z nich odnosi się wyłącznie do placówek systemu oświaty (np. przedszkoli), a drugi ma charakter szerszy (ogólny),**
- **na jakie elementy należy zwrócić szczególną uwagę przy ich szacowaniu (np. zakres dostosowań, poziom ingerencji, jednorazowość liczenia obiektu),**
- **czy przez dostosowanie rozumie się wyłącznie inwestycje w infrastrukturę/budynek, czy także doposażenie i zakup sprzętu.**

Odpowiedź: W ramach przedmiotowego naboru zastosowanie ma wyłącznie wskaźnik „**Liczba obiektów edukacyjnych dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami**”.

Wskaźnik ten odnosi się do **placówek systemu oświaty (np. przedszkoli)**, w których w wyniku realizacji projektu wprowadzono rozwiązania zwiększające dostępność dla osób z niepełnosprawnościami.

Przy jego szacowaniu należy uwzględnić, że:

- **obiekt liczony jest jednokrotnie**, niezależnie od liczby wprowadzonych usprawnień,
- dostosowanie powinno mieć **rzeczywisty wpływ na poprawę dostępności**,
- zakres dostosowania powinien wynikać z **diagnozy potrzeb oraz zakresu projektu**.

Dostosowanie może obejmować zarówno:

- rozwiązania o charakterze infrastrukturalnym (np. likwidacja barier architektonicznych),
- jak i inne rozwiązania zwiększające dostępność (np. wyposażenie wspierające funkcjonowanie osób z niepełnosprawnościami),

o ile mają one **realny i funkcjonalny charakter w kontekście korzystania z obiektu**.

43. Liczba miejsc wychowania przedszkolnego dostosowanych do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami - czy wskaźnik ten należy rozumieć jako wyłącznie nowo utworzone miejsca wychowania przedszkolnego dostosowane do potrzeb dzieci

z niepełnosprawnością, czy również istniejące miejsca, które w ramach projektu zostaną dostosowane (np. poprzez doposażenie, zakup specjalistycznych narzędzi diagnostycznych, takich jak biofeedback, lub inne rozwiązania wspierające dostępność i pracę z dziećmi z niepełnosprawnościami)?

Odpowiedź: Wskaźnik ten należy rozumieć jako liczbę miejsc wychowania przedszkolnego, które dzięki realizacji projektu zostały **dostosowane do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami**.

Oznacza to, że:

- mogą to być zarówno **nowo utworzone miejsca**, jak i
- **istniejące miejsca**, które w wyniku realizacji projektu zostały dostosowane.

Dostosowanie może obejmować m.in.:

- doposażenie w specjalistyczne pomoce dydaktyczne lub sprzęt,
- dostosowanie przestrzeni lub organizacji zajęć,
- inne działania zwiększające dostępność wsparcia dla dzieci z niepełnosprawnościami.

Każdorazowo zakres dostosowania powinien wynikać z **diagnozy potrzeb** oraz być powiązany z działaniami realizowanymi w projekcie.

44. Czy w ramach bieżącego funkcjonowania placówki, po utworzeniu nowych miejsc, możliwe jest sfinansowanie:

- wynagrodzenia, oprócz tego dla nowego nauczyciela wychowania przedszkolnego, m.in. pracownika gospodarczego, woźnego, pomocy nauczyciela, pielęgniarki, zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami placówki obejmowanej wsparciem? Dotyczy to zwiększenia etatu już pracujących pracowników (w ramach projektu ujęty zostanie wyłącznie koszt zwiększonego etatu, nie ten już finansowany ze środków organu prowadzącego) lub stworzenia zupełnie nowych stanowisk, których do tej pory nie było konieczności obsadzać ze względów organizacyjnych i m.in. liczby dzieci w placówce;
- kosztów za media, prąd, wodę?

Odpowiedź: Zgodnie z regulaminem naboru możliwe jest finansowanie w projekcie **bieżącej działalności ośrodka wychowania przedszkolnego przez okres maksymalnie 12 miesięcy**, przy czym wsparcie to powinno być **ściśle powiązane z realizacją projektu i jego celami**.

W związku z powyższym dopuszczalne jest finansowanie m.in.:

- wynagrodzeń kadry pedagogicznej oraz – w uzasadnionych przypadkach – personelu wspierającego (np. pomoc nauczyciela, woźny, pracownik gospodarczy),

- zwiększenia wymiaru etatu pracowników lub zatrudnienia dodatkowego personelu,

o ile wydatki te:

- wynikają z **diagnozy potrzeb**,
- są **niezbędne do realizacji zaplanowanych działań projektowych**,
- nie stanowią finansowania standardowej, niezwiązanej z projektem działalności placówki.

Oznacza to, że projekt nie może finansować ogólnego funkcjonowania placówki, a jedynie **ten zakres kosztów, który jest bezpośrednio związany z realizacją wsparcia w projekcie** (np. zajęć dodatkowych, działań edukacyjnych, wsparcia specjalistycznego).

W odniesieniu do kosztów eksploatacyjnych (np. media, prąd, woda), co do zasady **mogą one zostać uznane za kwalifikowalne**, o ile:

- są związane z realizacją działań projektowych,
- zostały **odpowiednio oszacowane i przypisane do projektu (np. proporcjonalnie)**,
- nie prowadzą do finansowania kosztów niezwiązanych z projektem.

45. Czy w ramach projektu możliwe jest zaplanowanie i sfinansowanie kosztów organizacji wydarzenia edukacyjnego, np. w formie pikniku, którego realizacja wynika z diagnozy potrzeb placówek. Byłaby to atrakcyjna forma wsparcia i podsumowania dotychczas zdobytych umiejętności oraz kompetencji przez dzieci podczas zajęć realizowanych w ramach projektu lub na początku realizacji projektu jako zachęta dla dzieci i rodziców oraz forma zaprezentowania planowanego zakresu tematycznego zajęć dla dzieci. Przykładowe koszty planowane w ramach takiego wydarzenia to m.in. koszt prowadzącego, materiały do zajęć/pokazów, wynajem stoisk i prowadzących zajęcia/pokazy tematyczne związane z zajęciami realizowanymi w ramach projektu.

Odpowiedź: Możliwe jest zaplanowanie w projekcie działań o charakterze edukacyjnym, w tym wydarzeń takich jak np. pikniki, pod warunkiem, że:

- wynikają one z **diagnozy potrzeb**,
- są **ściśle powiązane z celami projektu oraz zakresem wsparcia**,
- mają **charakter edukacyjny**, a nie wyłącznie integracyjny lub promocyjny.

Koszty związane z organizacją takiego wydarzenia (np. prowadzący, materiały edukacyjne, organizacja stanowisk tematycznych) mogą zostać uznane za kwalifikowalne, o ile:

- są **niezbędne do realizacji działań projektowych**,
- pozostają w **racjonalnej wysokości i odpowiadają cenom rynkowym**,
- są odpowiednio uzasadnione we wniosku o dofinansowanie.

Podsumowując, zaakceptowana może zostać jedynie część edukacyjna takiego wydarzenia, czyli zajęcia, pokazy edukacyjne/tematyczne, materiały do tego niezbędne oraz osoby prowadzące zajęcia (jeśli temat jest na tyle skomplikowany, że należy wynająć specjalistę w tym zakresie). Niekwalifikowalne pozostaną koszty takie, jak np. dmuchańce, grill z kiełbaskami, wata cukrowa itp.

Jednocześnie należy pamiętać, że tego typu działania powinny stanowić **element uzupełniający projektu**, a nie jego główny zakres.

46. Zgodnie z Regulaminem: „specjalne potrzeby edukacyjne – indywidualne potrzeby edukacyjne dzieci w wieku przedszkolnym oraz uczniów, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach”.

Zgodnie z Rozporządzeniem:

„4. Wychowawca klasy lub dyrektor przedszkola lub placówki, o których mowa w ust. 3, informuje innych nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych lub specjalistów o potrzebie objęcia ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w trakcie ich bieżącej pracy z uczniem, jeżeli stwierdzi taką potrzebę, oraz we współpracy z nauczycielami, wychowawcami grup wychowawczych lub specjalistami planuje i koordynuje pomoc psychologiczno-pedagogiczną w ramach zintegrowanych działań nauczycieli, wychowawców grup wychowawczych i specjalistów oraz bieżącej pracy z uczniem.

5. W przypadku stwierdzenia przez wychowawcę klasy lub dyrektora przedszkola lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy, że konieczne jest objęcie ucznia pomocą psychologiczno-pedagogiczną w formach, o których mowa w § 6 ust. 1 pkt 1–3, ust. 2 pkt 1–7, ust. 3 pkt 1–4 oraz ust. 4 pkt 1, dyrektor przedszkola, szkoły lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 7 ustawy, ustala formy udzielania tej pomocy, okres ich udzielania oraz wymiar godzin, w którym poszczególne formy będą realizowane. Przy ustalaniu wymiaru poszczególnych form udzielania uczniowi pomocy psychologiczno-pedagogicznej uwzględnia się wymiar godzin ustalony dla poszczególnych form udzielania uczniom pomocy psychologiczno-pedagogicznej, o którym mowa w ust. 6.”

Czy ja dobrze rozumiem, iż dokumentem w ramach projektu poświadczającym specjalne potrzeby edukacyjne może być pisemna opinia Dyrektora/ Wychowawcy o specjalnych potrzebach edukacyjnych dziecka? Zgodnie z rozporządzeniem dzieci

o SPE to nie tylko dzieci z opiniami czy orzeczeniami z poradni psychologiczno – pedagogicznej, stąd moje pytanie.

Odpowiedź: Zgodnie z regulaminem naboru, przez specjalne potrzeby edukacyjne należy rozumieć potrzeby, o których mowa w przepisach dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w tym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. Z przepisów tych wynika, że objęcie dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną może nastąpić również na podstawie **rozpoznania dokonanego przez nauczycieli, wychowawców lub dyrektora placówki**, bez konieczności posiadania opinii lub orzeczenia z poradni psychologiczno-pedagogicznej.

W związku z powyższym:

- w przypadku dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) **dokumentem potwierdzającym zasadność objęcia wsparciem może być również dokumentacja prowadzona przez placówkę**, np. informacja/diagnoza sporządzona przez nauczyciela, wychowawcę lub dyrektora,
- dokument ten powinien wynikać z obserwacji funkcjonowania dziecka oraz potwierdzać potrzebę udzielenia wsparcia.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że w przypadku wskaźników lub kryteriów odnoszących się do **dzieci z niepełnosprawnościami**, zastosowanie mają odrębne zasady wymagające posiadania **orzeczenia**.

47. Czy w projekcie wsparcie rodziców jest obowiązkowe?

Zgodnie z kryterium: 3. Zgodność z grupą docelową

Grupą docelową projektu stanowią:

- **dzieci w wieku przedszkolnym uczęszczające do ośrodka wychowania przedszkolnego objętego wsparciem znajdującego się na terenie województwa zachodniopomorskiego,**
- **nauczyciele, psycholodzy, pedagodzy zatrudnieni w ośrodkach wychowania przedszkolnego objętych wsparciem,**
- **rodzice/opiekunowie dzieci objętych wsparciem.**

Czy ja dobrze rozumiem, iż nie ma obowiązku objęcia rodziców, a jedynie jest taka możliwość?

Odpowiedź: Zgodnie z regulaminem naboru rodzice/opiekunowie dzieci objętych wsparciem stanowią jedną z możliwych grup docelowych projektu.

W związku z tym:

- **nie ma obowiązku obligatoryjnego obejmowania wsparciem rodziców/opiekunów,**
- możliwe jest zaplanowanie projektu skierowanego wyłącznie do dzieci i/lub kadry placówki,
- decyzja w tym zakresie powinna wynikać z **diagnozy potrzeb oraz logiki projektu.**

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że włączenie rodziców/opiekunów w działania projektowe może wpływać na **kompleksowość i efektywność wsparcia**, co może mieć znaczenie na etapie oceny jakościowej projektu.

48. Projekt zakłada, że wsparcie jest skierowane do grupy docelowej, której minimum 10% stanowią dzieci z niepełnosprawnościami oraz zaplanowano działania związane z podnoszeniem kompetencji i kwalifikacji kadry w zakresie pracy z tymi dziećmi.

Czy ja dobrze rozumiem, iż 10% dzieci w tym kryterium, dotyczy tylko 10% dzieci objętych projektem, a nie całej grupy docelowej?

Przykład: projektem jest objętych 200 dzieci i 30 nauczycieli (łącznie 230 osób). Czy dobrze rozumiem, iż aby spełnić to kryterium 20 dzieci (10% z 200 dzieci objętych projektem) muszą to być dzieci z niepełnosprawnościami?

Odpowiedź: W odniesieniu do kryterium specyficznego jakościowego nr 2 „Edukacja włączająca” informujemy, że warunek dotyczący udziału minimum 10% dzieci z niepełnosprawnościami odnosi się do **dzieci objętych wsparciem w projekcie**, a nie do wszystkich uczestników projektu łącznie.

Oznacza to, że:

- przy wyliczaniu poziomu 10% należy brać pod uwagę wyłącznie **liczbę dzieci uczestniczących w projekcie**,
- do tej liczby nie wlicza się kadry ani innych uczestników (np. rodziców).

W przedstawionym przykładzie:

- jeśli wsparciem objętych jest 200 dzieci oraz 30 nauczycieli,
- próg 10% należy odnosić do liczby dzieci (200),

co oznacza, że **co najmniej 20 dzieci powinno stanowić dzieci z niepełnosprawnościami.**

Jednocześnie należy pamiętać, że spełnienie kryterium wymaga również zaplanowania **działań w zakresie podnoszenia kompetencji i kwalifikacji kadry w pracy z dziećmi z niepełnosprawnościami.**

49. Jako gmina przygotowujemy wniosek o dofinansowanie. Konstrukcja czasowo - organizacyjna projektu przedstawia się następująco:

Zadanie 1. Utworzenie nowych miejsc w przedszkolu w Mirosławcu Górnym wraz z modernizacją placówki - data realizacji od 2026-09-01 do 2027-08-31

Zadanie 2. Zajęcia dodatkowe dla wszystkich dzieci uczęszczających w przedszkolu w Mirosławcu oraz w Mirosławcu Górnym - data realizacji od 2026-09-01 do 2027-08-31

Zadanie 3. Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji nauczycieli - data realizacji od 2026-09-01 do 2028-08-31

Zadanie 4. Bieżące funkcjonowanie nowych miejsc przedszkolnych - data realizacji od 2027-09-01 do 2028-08-31

Czy taka konstrukcja czasowa jest możliwa do realizacji biorąc pod uwagę zapisy z regulaminu mówiące o tym, że:

- Maksymalny okres realizacji projektu tożsamy jest z końcową datą kwalifikowalności wydatków zgodnie z zapisami Wytocznych w zakresie kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027. Jednocześnie należy pamiętać, iż finansowanie działań zaplanowanych w ramach realizacji projektu w zakresie zajęć dodatkowych i bieżącej działalności placówki nie może trwać dłużej niż 12 miesięcy. - wsparcia w obu zakresach nie będą trwać dłużej niż 12 miesięcy na dane wsparcie, ale będą rozłożone w czasie.

Odpowiedź: Zgodnie z regulaminem wyboru projektów należy mieć na uwadze, że finansowanie działań w zakresie zajęć dodatkowych oraz bieżącej działalności ośrodka wychowania przedszkolnego nie może trwać dłużej niż 12 miesięcy.

Jednocześnie w przyjętej interpretacji zapis ten należy rozumieć w ten sposób, że:

- **limit 12 miesięcy odnosi się do danego rodzaju wsparcia (zadania), a nie do całego projektu łącznie,**
- w związku z tym możliwe jest zaplanowanie **odrębnych okresów finansowania dla zajęć dodatkowych oraz bieżącego funkcjonowania placówki,**
- okres ten liczony jest **oddzielnie dla każdego z tych zadań.**

Oznacza to, że co do zasady dopuszczalne jest rozwiązanie, w którym:

- zajęcia dodatkowe realizowane są przez okres do 12 miesięcy,
- a bieżące funkcjonowanie (np. nowych miejsc wychowania przedszkolnego) finansowane jest również przez okres do 12 miesięcy – nawet jeśli działania te są rozłożone w czasie.

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że konstrukcja projektu powinna być:

- **spójna pod względem logicznym i czasowym,**
- powiązana z rzeczywistym okresem funkcjonowania wsparcia (np. rokiem szkolnym),
- uzasadniona w kontekście diagnozy potrzeb oraz grupy docelowej.

W szczególności należy zadbać o wykazanie:

- związku pomiędzy poszczególnymi zadaniami,
- realnego objęcia wsparciem uczestników projektu w okresie jego realizacji.

Ostateczna ocena projektu będzie dokonywana przez Komisję Oceny Projektów na podstawie całości zapisów wniosku o dofinansowanie oraz wszystkich kryteriów wyboru projektów.

50. Mam pytanie dotyczące kryterium specyficznego jakościowego nr 4 doskonalenie zawodowe. Czy w przypadku oddziału przedszkolnego należy przedstawić wymagany % nauczycieli objętych wsparciem w stosunku do ogólnej liczby nauczycieli zatrudnionych w szkole podstawowej czy tylko w oddziale przedszkolnym?

Odpowiedź: W odniesieniu do kryterium specyficznego jakościowego nr 4 „Doskonalenie zawodowe” wyjaśniamy, że punkt odniesienia dla wyliczenia wymaganego poziomu (min. 30%) stanowi kadra **danego ośrodka wychowania przedszkolnego objętego wsparciem w projekcie.**

W związku z powyższym, w przypadku gdy projekt dotyczy oddziału przedszkolnego funkcjonującego w szkole podstawowej, do wyliczenia odsetka nauczycieli objętych wsparciem należy przyjąć wyłącznie nauczycieli prowadzących zajęcia w tym oddziale przedszkolnym, a nie całą kadrę szkoły podstawowej.

Jednocześnie należy pamiętać, że:

- do wskazanego procentu mogą zostać wliczone wyłącznie osoby, które spełniają warunki uznania za nauczycieli (tj. posiadają odpowiednie kwalifikacje - wykształcenie kierunkowe oraz przygotowanie pedagogiczne),
- w przypadku specjalistów (np. logopeda, psycholog) lub dyrekcji - mogą oni zostać uwzględnieni w ramach wsparcia, o ile pełnią funkcję nauczyciela w rozumieniu przepisów oświatowych i posiadają wymagane kwalifikacje.

51. Zgodnie z Regulaminem naboru, ION określa rodzaj zamówień, w których beneficjent jest zobowiązany do stosowania preferencji dla PES poprzez wykorzystanie klauzul społecznych przy zlecaniu zadań, na podstawie ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz. 1320, ze zm.). W ramach Działania 6.8 obowiązek ten dotyczy prac adaptacyjnych i remontowych.

W związku z powyższym, prosimy o wskazanie, czy preferencje dla PES należy stosować również w przypadku zamówienia, które nie podlega PZP ani procedurze konkurencyjności, ponieważ planowany wydatek wynosi 10 000 zł brutto?

Odpowiedź: Zgodnie z zapisami Regulaminu wyboru projektów dla Działania 6.8 Edukacja przedszkolna, obowiązek stosowania preferencji dla podmiotów ekonomii społecznej (PES) poprzez wykorzystanie klauzul społecznych dotyczy zamówień udzielanych na podstawie ustawy Prawo zamówień publicznych (PZP) i został wskazany w odniesieniu do określonego rodzaju zamówień, tj. prac adaptacyjnych i remontowych.

W związku z tym obowiązek stosowania klauzul społecznych ma charakter obligatoryjny wyłącznie w sytuacji, gdy zamówienie udzielane jest zgodnie z przepisami ustawy PZP.

W przypadku zamówień:

- o wartości poniżej progów stosowania ustawy PZP oraz
- które nie podlegają również zasadzie konkurencyjności wynikającej z Wytucznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021–2027

brak jest formalnego obowiązku stosowania klauzul społecznych.

Jednocześnie należy wskazać, że:

- beneficjent może dobrowolnie uwzględniać aspekty społeczne przy wyborze wykonawcy (np. poprzez preferowanie podmiotów ekonomii społecznej), o ile odbywa się to z zachowaniem zasad przejrzystości, równego traktowania wykonawców oraz racjonalności wydatków,
- takie podejście może zostać uznane za dobrą praktykę w realizacji projektów współfinansowanych ze środków EFS+.

Podsumowując, w opisanej sytuacji (zamówienie o wartości 10 000 zł brutto, niepodlegające PZP ani zasadzie konkurencyjności) beneficjent nie ma obowiązku stosowania preferencji dla PES, jednak może je zastosować fakultatywnie